

Układ pozycji, zgodnie z dotychczasową praktyką, według międzynarodowej Leśnej Klasyfikacji Oksfordzkiej, której symbole cyfrowe podane są nad tekstem każdego streszczenia.

1 CZYNNIKI ŚRODOWISKA. BIOLOGIA

1. 164 — — 174.73 IBL
- Popov P.P.: *Izmenčivost' čisla semjadowej u eli evropejskoj i eli sibirskoj. Zmienność liczby liścieni u świerka pospolitego i świerka syberyjskiego.* Lesovedenie 1982 nr 5 s. 18—22, 1 rys. 3 tab. bibliogr. 8 poz. sum. — Cechy morfologiczne siewek świerka w pierwszych stadiach wzrostu mogą być wykorzystane w pracach selekcyjnych i badaniach botanicznych. Określano liczbę liścieni u świerków pospolitego, syberyjskiego i mieszańcowego (odm. fińska) z naturalnych zasięgów tych gatunków. Współczynnik zmienności liczby liścieni u siewek z jednej szyszki wynosi 10—15%, natomiast między populacyjna i międzygatunkowa zmienność tej cechy wynosi 5—7%. Występuje pozytywna korelacja między liczbą liścieni i wielkością nasion. Średnia liczba liścieni u świerka pospolitego wynosi 7,84, u mieszańcowego — 7,30 a u syberyjskiego — 6,81. (W.Ch.)
2. 181.65 IBL
- Nakvasina E.N.: *O tipach wtórnego prirosta sejancev sosny obyknovennoj. O typach wtórnego przyrostu siewek sosny pospolitej.* Lesodovenie 1982 nr 5 s. 66—68, 1 rys. 2 wykry. bibliogr. 7 poz. sum. — Większość 1- i 2-letnich siewek gatunków iglastych (cis, jodła, świerk, modrzew, sosna) może dawać wtórny przyrost. Właściwość tę można wykorzystać w produkcji silnych sadzonek, lecz dotychczas nie poznano czynników wywołujących wtórny przyrost. Przypuszcza się, że tymi czynnikami są wysoka temperatura i wilgotność powietrza, lecz nie można wy-
- kluczyć wpływu warunków atmosferycznych w poprzednim okresie wegetacyjnym. W 1979 r. w szkółce leningradzkiego obwodu wyróżniono u siewek sosny pospolitej 3 typy wtórnego przyrostu pędów świętojańskich i określono odsetek siewek poszczególnych typów: I-wzrost pączka wierzchołkowego (0,4%), II-wzrost pędu głównego w części podpączkowej (1,1%), III — wzrost pędu głównego jak u jednorocznych siewek (22,7%). Pozostałe 75,8% siewek nie miało pędów świętojańskich. (W.Ch.)

Verzunov A.I.: Vlijanie ékologičeskich uslovij na sezonnyj rost pobegov listvennicy i sosny v Kazachskom melkosopočnike. **Wpływ warunków ekologicznych na sezonowy wzrost pędów modrzewia i sosny na Pogórze Kazachskim.** Lesovedenie 1982 nr 5 s. 31—38, 3 tab. 6 wyk. bibliogr. 17 poz. sum. — Analiza średniej temperatury rocznej i okresu wegetacji nie zawsze umożliwia określenie ich wpływu na wzrost drzew. W centrum Pogórza Kazachskiego o klimacie kontynentalnym (śred. temp. roczna 0,6—1,7°, VII 18—19°, I — 17—18°C, roczna suma opa-

dów 322 mm) prowadzono w 1972 r. obserwacje wzrostu w 3—4 i 8—10-letnich uprawach modrzewia syberyjskiego i sosny pospolitej. Wzrost pędów modrzewia zaczyna się w 12—15 dni po rozwoju igieł i trwa przez 76—99 dni. Sosna zaczyna przyrastać 20—25 dni wcześniej niż modrzew i kończy wzrost przy końcu VI. Sosna zaczyna przyrastać gdy średnia dobowa temp. powietrza przekroczy 5° modrzew — gdy przekracza 8°C. Intensywny przyrost odbywa się w okresach najwyższych temperatur i przy dostatecznej wilgotności gleby. (W.Ch.)

Paulet J.-P.: Pour une typologie des massifs boisés de Basse-Provence côtière et sub-côtière et sub-côtière. **Typologia masywów leśnych w przybrzeżnej Dolnej Prowansji.** Rev. For. Fr. 1982 T. 34 nr 4 s. 333—344, 1 fot. 3 mapy, 1 wyk. bibliogr. 10 poz. — opracowano klasyfikację lasów pod względem ekologicznej wrażliwości na

antropopresję i pożary oraz pod względem walorów dla rekreacji i innych form użytkowania. Dane, przetworzone techniką komputerową, pozwalają wykreślić kartogramy typologiczne dla każdej jednostki administracji terenu niezbędne jako podstawa urządzania terenu. (M.H.)

2 HODOWLA LASU

König A.: Einige Ergebnisse aus dem IUFRO-Fichtenprovenienzversuch von 1964/68 in der Bundesrepublik Deutschland. **Niektóre wyniki z doświadczenia proveniencyjnego IUFRO 1964/69 ze świerkiem w Niemieckiej Republice Federalnej.** Allg. Forstztg 1981 Jg 92 F. 8 s. 300-303, 1 rys. 2 tab. bibliogr. 7 poz. — Przedstawiono analizę przyrostu wysokości świerka 1000 proveniencji w wieku 13 lat. Wyniki pochodzą z założonych przez Instytut w Schmalenbeck 3 powierzchni — w

Rheinland Pfalz, Dolnej Saksonii i Hesji. Istotność różnic w wysokości potwierdzono statystycznie. Najszybciej rosły proveniencje z Podgórze hercyńsko-karpackiego i proveniencje z Polski (Zwierzyniec Lubelski, Jemielno, Mochy, Obłęże, Mestwinowo i Włocławek). Do szybko rosnących zaliczono także znaczną część proveniencji czeskich. Bardzo dobry wzrost w młodości wykazuje z Jasiny (ZSRR — Karpaty wschodnie). (L.J.)

Avrov F.D.: Skreščivaemost' različnych vidov listvennicy na kollekcionno-matocnoj plántacii v Sibiri. **Zdolność krzyżowania się modrzewia różnych gatunków w kolekcyjno-matecznej plantacji na Syberii.** Lesovedenie 1982 nr 5 s. 23—30, 1 rys. 1 tab. 1 wyk. bibliogr. 23 poz. sum. — Zwiększenie produktywności lasu można realizować między innymi przez ukierunkowaną selekcję i hybrydyzację. Przez 15 lat w plantacji nasiennej obserwowano terminy kwitnienia 3 tys. szczepów modrzewia 13 gatunków. Stwierdzono,

że przy sztucznym zapyłaniu można uzyskać żywotne nasiona ze wszystkich kombinacji krzyżowania w tej plantacji. Przy swobodnym zapyleniu uzyskuje się nasiona tylko z około połowy możliwych kombinacji. Wyróżniono 3 typy krzyżowania — pełne wzajemne zapylenie, częściowe jednostronne zapylenie i pełna izolacja. W produkcyjnych plantacjach nasiennych można sadzić odległe geograficznie genotypy, ale muszą być one zgodne pod względem kwitnienia. (W.Ch.)

Kleinschmit J.: Übersicht über die forstpflanzenzüchterischen Arbeiten in Niedersachsen. **Przegląd prac z zakresu selekcji drzew leśnych w Dolnej Saksonii.** Allg. Forstztg 1981 Jg 92 F. 8 s. 294—296, 1 fot. 1 rys. — Badania Zakładu Selekcji Drzew Leśnych w Escherode dotyczą gatunków rodzimych i introdukowanych, potomstw pojedynczych drzew, zakładania plantacji nasiennych, krzyżówek wewnątrzgatunkowych i między gatunkowych, selekcji klonów oraz ich oceny. Wczesne testowanie i wegetatywne rozmnażanie (indukcja kwitnienia, rozmnażanie przez zrzęzy, szczepienie) przyspiesza selekcję i wdrażanie jej wyników do praktyki. Oprócz plantacji nasiennych ze szcze-

pów zakłada się plantacyjne uprawy nasienne z siewek lub z sadzonek wyhodowanych ze zrzęzów. Uprawy takie są tańsze od plantacji nasiennych a jednocześnie umożliwiają na tej samej powierzchni wydajną produkcję drewna. Wadą ich jest późniejsze obrządzanie nasion niż w plantacjach ze szczepów. W latach 1974—78 uzyskano 59 krzyżówek świerka. Najlepsze biotypy, z tych krzyżówek rozmnaża się wegetatywnie. W RFN produkuje się corocznie ok. 1,5 mln sadzonek świerka ze zrzęzów. Wegetatywne rozmnażanie uważa się za praktyczną formę szybkiego wykorzystania selekcji w praktyce. (L.J.)

Weisgerber H.: Forstpflanzenzüchtung in Hessen. **Selekcja drzew leśnych w Hesji.** Allg. Forstztg 1981 Jg 92 F. 8 s. 291—294, 1 fot. 1 tab. 1 wyk. bibliogr. 20 poz. — Przedstawiono 25-letni dorobek z zakresu prac selekcyjnych w Hesji. Założono powierzchnie doświadczalne z mieszańcowymi potomstwami oraz liczne plantacje nasienne. W celu

oceny hodowlanej wartości drzew doborowych i drzewostanów wykonano 4500 kontrolowanych krzyżówek. W selekcji modrzewia, sosny, olszy i brzozy uzyskano genetycznie wysokowartościowy materiał siewny i sadzeniowy dla potrzeb leśnictwa. Przebadano ponad 5000 klonów świerka, z których w 1980 r. w namiotach foliowych wyho-

dowano 400 000 sadzonek ze zrzesów. Jako kryteria doboru przy rozmnażaniu wegetatywnym (klonowaniu) przyjęto: intensywność wzrostu, formę ugałęzienia i pnia, zdrowotność, wartość drewna, budzenie do wegetacji oraz jej

zakończenie. Prowadzono badania odporności jedlicy na mrozy i świerka na hubę korzeniową (*Fomes annosus*). Zgromadzono bogate kolekcje klonów topól sekcji Aigeiros, Leuce, Leucoides i Tacamahaca. (L. J.)

9.

232.13 — — 181.29

IBL

Schönborn A.: Sicherung und Steigerung des Waldertrages durch Resistenz züchtung. **Utrwalenie i zwiększenie produkcji leśnej przez selekcję odpornościową.** Allg. Forstztg 1981 Jg 92 F. 8 s. 281—282. — Omówiono założenia selekcji odpornościowej na mróz, suszę, spalowanie i emisje przemysłowe prowadzonej przez katedrę Selekcji Drzew Leśnych Uniwersytetu w Monachium. Podkreślono, że celem hodowli nie może być tylko zwiększenie przyrostu drewna, lecz także stabilizacja tego przyrostu uwarunkowana ekologicznie. Najbardziej odporne na późne przymrozki są rodzime populacje. Z nich wybiera się późno rozwijające się rasy jako odporniejsze na późnowio-

senne przymrozki (selekcja późno rozwijających się form świerka, sosny, buka i dębu). W drugim etapie selekcji wytestowano formy drzew matecznych dające potomstwo późno rozwijające się. Ze szczepów tych form zostaną założone plantacje nasienne. Selekcja populacji drzew odpornych na suszę jest dotychczas mało zaawansowana. Uważa się, że drzewa odporne na suszę są również odporniejsze na szkodliwe emisje przemysłowe. Na emisje przemysłowe najmniej odporna jest jodła, następnie świerk i sosna. Od 25 lat w drzewostanach uszkodzanych przez emisje wybierano najzdrowsze biotypy i rozmnażano je wegetatywnie. (L.J.)

10.

262+69

IBL

Alexandrian D.: L'utilisation agronomique et énergétique de la biomasse forestière méditerranéenne. **Rolnicze i energetyczne użytkowanie biomasy lasów śródziemnomorskich.** Rev. For. Fr. 1982 T. 34 nr 4 s. 292—304, 4 fot. — Bogate w azot i związki mineralne liście, kora i drobne gałązki mogą być wykorzystane do produkcji kompostu cennego dla rolnictwa i ogrodnictwa.

Zdrewniałe odpady, bogate w węgiel, jako składniki kompostu są mało wartościowe. Próby wykorzystania ich do produkcji biogazu nie dały dotychczas zadowalających wyników. Produkcja ciepła na większą skalę jest również nieopłacalna. Pozyskiwanie bimoasy leśnej należy kontrolować, aby uniknąć nieodwracalnych szkód w lasach. (M.H.)

3 NAUKA O PRACY. POZYSKIWANIE DREWNA. PRACE ZREBOWE I TRANSPORT. INŻYNIERIA LEŚNA

11.

307

IBL

Alešin V.K., Smirnov V.Ja.: Рабочие жидкости в гидросистемах лесных машин. **Płyiny robocze w układach hydra-**

ulicznych maszyn. Les. Prom. 1982 nr 2 s. 18, 1 rys. — Omówiono znaczenie czystości i właściwego doboru olejów

stosowanych w układach hydraulicznych dla prawidłowej i bezawaryjnej pracy oraz przyczyny powstawania zanieczyszczeń. Zwrócono uwagę na skutki nieprzestrzegania terminów wymiany i użytkowania maszyn z niewłaściwym stanem oleju. Podano 3 sposoby oczyszczania olejów oraz przedstawi-

no metodę CNIIME usuwania zanieczyszczeń mechanicznych powyżej 10 mm i wody, zarówno w punkcie obsługi jak i w miejscu pracy bez potrzeby zlewania oleju z układu. Podkreślono konieczność zapobiegania ubytkom oleju przez nieszczelne połączenia i osłony. (W.Z.)

12.

36

IBL

Nemcov V.P., Abol' P.I.: Povyšat' ot-daču lesosečnych mašin. **Zwiększyć podaż maszyn zrębowych.** Les. Prom. 1982 nr 5 s. 15—16. — Przeanalizowano stan i perspektywy mechanizacji prac zrębowych. Omówiono możliwości podniesienia efektywności pracy maszyn wielooperacyjnych przez doskonalenie ich konstrukcji, zwiększenie niezawodności, polepszenie podstawowych

parametrów i odpowiednie zorganizowanie bazy remontowo-usługowej. Omówiono wpływ nowoczesnych metod organizacji na poprawę wykorzystania czasu pracy maszyn i skrócenie postojów remontowych. Poinformowano o nowych opracowaniach CNIIME dotyczących podniesienia poziomu technicznego maszyn zrębowych. (W.Z.)

13.

36

IBL

Obrosov M.Ja., Golyšichin A.D., Korobov G.B.: Mnogooperacionnyj agregat LO-76. **Agregat wielooperacyjny LO-76.** Les. Prom. 1982 nr 6 s. 17. — Przedstawiono opis konstrukcji i zasady maszyny wielooperacyjnej (procesora) LO-76 przeznaczonej do okrzesywania drzew i przerzynki dłużyć o średniej miąższości do 0,45 m³ na sortymenty. Procesor został skonstruowany na ba-

zie ciągnika TT-4 i jest przeznaczony do pracy na bindugach o przepustowości do 100 tys. m³ rocznie. Wydajność maszyny wynosi 25 m³/h, (maksymalna w ciągu zmiany 154 m³). Średni czas obróbki jednego drzewa wynosi — 63 sek. Procesor LO-76 w porównaniu z maszyną LP-51 uzyskał wyższą ocenę. (W.Z.)

14.

352.7

IBL

Fedotov I.I., Gromaševa L.I.: Analiz kačestva benzinomotornoj pily. **Analiza jakości pilarki spalinowej.** Les. Prom. 1982 nr 2 s. 27, 1 tab. — Porównano pilarki MP-5 „Ural-2” z pilarką „Družba-4” biorąc pod uwagę walory techniczne, cenę, masę oraz koszty eksploatacyjne. Wyższa o 80% cena pilarki MP-5 przy wydajności wyższej o 25%

jest rekompensowana większą mocą i wydajnością przerzynki, w związku z czym jest uzasadnione stosowanie jej przy pozyskiwaniu drzew o dużej średnicy. Stosowanie pilarki w cięciach pielęgnacyjnych jest nieopłacalne. Omówiono zalety i wady poszczególnych elementów pilarki MP-5. (W.Z.)

Kevin's Ju.Ju.: Ustrojstva dlja zagotovki drevesnoj zeleni i ščepy. **Urządzenia do pozyskiwania igliwia i zrębów.** Les. Prom. 1982 nr 6 s. 15—16, 2 fot. 1 tab. — Omówiono problematykę utylizacji odpadów zrębowych. Przy produkcji mączki witaminowej z igliwia udział pracy ręcznej (oddzielanie od gałązek) wynosi 80%. Koszty otrzymania 1 tony mączki tym sposobem wahają się od 82 do 260 rub. Omówiono metody mechanicznej utylizacji odpadów zrębowych za pomocą rębarki

pneumo-sortującej TPS-1, OM, która rozdrabnia gałęzie o średnicy do 50 mm, podaje je do komory powietrznej oraz sortuje na zrębki technologiczne, opał i igliwie. W tabeli zestawiono wskaźniki techniczno ekonomiczne ręcznego i mechanicznego pozyskiwania igliwia. M.in. wykazano, że w wyniku mechanizacji zatrudnienie zmalało z 15 do 2 osób, a wydajność wzrosła z 78 do 585 ton/rok. Efekt ekonomiczny wdrożenia IPS-1, OM do produkcji wyraża się sumą 16—20 tys. rub./rok. (W.Z.)

16.

367.0 : 56

IBL

Sannikov Ju.G., Barancev A.S.: Vlijanie mechanizirovannoj zagotovki osmola na rost sosnowych molodjakov. **Wpływ zmechanizowanego pozyskiwania karpiny przemysłowej na wzrost młodników sosnowych.** Les. Ž. 1982 nr 1 s. 26—30, 5 tab. 1 wyk. bibliogr. 2 poz. — Badano wzrost młodników sosnowych, z których w wieku 16 lat usunięto karpinę przemysłową za pomocą ciągnikowego karczownika AKP-1. Na podstawie analizy statystycznej ma-

teriałów zebranych w okresie następnych 8 lat stwierdzono, że w odległości do 3 m od krawędzi szlaku zrywkowego wzgl. dołu po wykarczowanym pniaku zwiększa się znacznie przyrost grubości drzew, a to w następstwie miejscowego rozrzedzenia młodnika. Spostrzeżenie to może być wykorzystane przy planowaniu uproszczonych cięć pielęgnacyjnych w drzewostanach sosnowych I i II kl. wieku. (R.S.)

4 SZKODY W LESIE. OCHRONA LASU

17.

41 : 443 — — 172.8 Fomes annosus

IBL

Hüttermann A., Cwielong P.: The cell wall of *Fomes annosus* (*Heterobasidion annosum*) as target for biochemical control. I. Direct lysis of the cell wall by lytic enzymes from *Trichoderma harzianum*. **Błona komórkowa *Fomes annosus* (*Heterobasidion annosum*) jako obiekt zwalczania biochemicznego. I. Bezpośrednie rozpuszczanie błony komórkowej przez enzymy lityczne *Trichoderma harzianum*.** Europ. J. For. Pathol. 1982 Vol. 12 nr 4/5 s. 238—245, 1 tab. 4 wyk. bibliogr. 14 poz. rés. Zsfg. — Jako substratu indukującego kompleks enzymów użyto oczyszczonych

nych błon komórkowych *Penicillium griseum*, stanowiących produkt odpadowy produkcji penicyliny. Opracowano łatwy sposób masowej hodowli *Trichoderma harzianum*. Uzyskany kompleks enzymów był bardzo aktywny w stosunku do *F. annosus* zarówno w pożywkach płynnych jak i stałych oraz w krążkach drewna. Potraktowanie krążków drewna porośniętych *F. annosus* powodowało zmianę flory grzybowej, objawiającą się stworzeniem sprzyjających warunków dla grzybów antagonistycznych, takich jak *Trichoderma sp.* (M.Ł)

Egger A., Ferenczy J.: Fangergebnisse mit Zwei- und Dreikomponenten-Lockstoff-Dispensern beim Buchdrucker (*Ips typographus*) mit verschiedenen Fallentypen. **Wyniki chwytania kornika drukarza (*Ips typographus*) za pomocą dwu i trzy składnikowych feromonów z różnymi typami pułapek.** Allg. Forstztg 1981 Jg 92 F. 7 s. 261—266, 9 fot. 5 tab. 6 wykr. — Badano przydatność dwuskładnikowego feromonu składającego się z metylobutenolu i cis-verbenu oraz trójskładnikowego metylobutenolu, cis-verbenu i ipsdienolu do określenia stopnia nasilenia występowania kornika drukarza. Testowano także 13 różnych typów pułapek (z wo-

da lub suchych). Pułapki ustawiono w odległości 15 m od ściany drzewostanu. Badano również skutki ustawienia pułapek w różnej odległości od zagrożonego drzewostanu (300—1500 m). Obserwacje wykazały, że w odległości 1500 m znajdowano jeszcze 50 korników dziennie. Najkorzystniejszym okresem do sprawdzenia stopnia zagrożenia było chwytanie kornika po przeziemowaniu lub rozpoczęciu lotu drugiej generacji. Za najlepszą uznano suchą pułapkę rurowo-lejkową, następnie suchą rurową, rurową perforowaną napełnioną wodą, czworokątną ekranową z folii i pojemnik plastikowy z wodą. (L.J.)

19.

423.4

IBL

Johann K.: Nicht Schnee, sondern falsche Bestandesbehandlung verursach Katastrophen. **Nie śnieg, lecz nieodpowiednie pielęgnowanie drzewostanów jest przyczyną katastrof.** Allg. Forstztg 1981 Jg 92 F. 5 s. 163—171, 2 fot. 28 wykr. — Praca zawiera wyniki badań dotyczących wpływu różnej więzby na odporność młodników i drzewostanów świerkowych na śniegołomy. Stwierdzono, że przyczyną katastrof powodowanych przez śnieg jest niewykonywanie wczesnych czyszczeń usuwających nadmierne zagęszczenie drzewek w młodnikach. Bardzo wczesna

i silna redukcja drzewek w młodnikach, a także wczesna trzebież zmniejszają wydatnie szkody od śniegołomów. Późne trzebieże nie zwiększają stabilności drzewostanów świerkowych. Odporne na śniegołomy są świerkowe drzewostany, u których ponad połowa drzew posiada stosunek wysokości do pierśnicy niższy niż 90. Im mniejszy stosunek wysokości do pierśnicy, tym większa odporność drzew na śniegołomy. Badano także wpływ więzby w uprawach na późniejszą stabilność drzewostanów i ich rozwój. (L.J.)

20.

435 : 116

IBL

Danilik V.N.: Izmenenie rečnogo stoka pod vlijaniem lesnych požarov. **Zmiany rzecznoego spływu pod wpływem leśnych pożarów.** Lesovedenie 1982 nr 4 s. 78—81, 1 tab. 1 wykr. bibliogr. 11 poz. sum. — Badania przeprowadzono w zlewniach rzek Kogsagi, powierzchnia zlewni 5750 km², lesistość — 59% i Rutki, pow. zlewni 1560 km², lesis-

tość — 76%. Analiza materiałów hydrologiczno-meteorologicznych z lat 1958—1978 umożliwiła scharakteryzowanie zmian spływu wód równaniem paraboli. W badaniach wykorzystano fakt zniszczenia w 1972 r. przez pożar w zlewni Kogsagi drzewostanów na powierzchni 377 km². Obliczono, że zmniejszenie lesistości o 1% redukuje

wielkość spływu o 1,4 mm. Jeden ha lasu wpływa na zwiększenie rocznego spływu wody o 89 m³, co w przeliczeniu daje wartość ok. 3 rubli/ha rocz-

nie a po uwzględnieniu renty wodnej dla Wołgi (0,003 rub/m³) wartość wodoronna lasu wynosi 13,35 rub/ha. (W.Ch.)

21.

453

IBL

Poločencev P.A., Zolotov L.V., Savvin I.M.: Ispytanie električeskogo pribora dlja diagnostiki zaražennosti derev'ev duba vtoričnymi vreditel'jami. **Badanie elektrycznego miernika do diagnozowania stopnia uszkodzenia drzew dębu przez szkodniki wtórne.** Les. Ž. 1981 nr 6 s. 115—117, 1 tab. bibliogr. 9 poz. — Prowadzono pomiar elektrycznej

oporności tkanek drzew dębu uszkodzonych w różnym stopniu przez szkodniki wtórne. Podano opis techniczny zastosowanego urządzenia pomiarowego. Uzyskane wyniki pomiaru pozwalają stwierdzić, że zastosowana metoda może być wykorzystywana do obiektywnej oceny zdrowotności poszczególnych drzew. (R.S.)

22.

48

IBL

Blaschke H.: Schadbild und Ätiologie des Tannensterbens. III. Das Vorkommen einer Phytophthora-Fäule an Feinwurzeln der Weisstanne (*Abies alba* Mill.). **Objawy i etiologia zamierania jodły. III. Występowanie na cienkich korzeniach jodły pospolitej (*Abies alba* Mill.) zgnilizny powodowanej przez *Phytophthora*.** Europ. J. For. Pathol. 1982 Vol. 12 nr 4/5 s. 232—238, 3 fot. bibliogr. 15 poz. rés. sum. — Porażenie korzeni jodły przez *Phytophthora* powodowało uszkodzenie tkanek koro-

wych i przewodzących w korzeniach ostatniego rzędu oraz w skorkowaciastych i częściowo zdrewniałych korzeniach długich. Istotnymi cechami rozpoznawczymi na selektywnych pożywkach agarowych były: charakterystyczna grzybnia, chlamidospory, sporangia, oospory, które stwierdzono również w tkankach gospodarza. Obecność patogenu w drzewostanach, w których jodła zamiera, potwierdzono dodatkowo stosując jako pułapki młode jodły. (M.L.)

5 POMIAR LASU. PRZYROST. ROZWÓJ I STRUKTURA DRZEWOSTANÓW. INWENTARYZACJA I KARTOGRAFIA

23.

56 : 425.1

IBL

Bartkjawičjus E.L., Tjabera A.P.: Izmenenija proizvoditel'nosti sosnowych drevostoev v uslovijach lokal'nogo zagraźnenija okružajuščej sredy. **Zmiany produktywności drzewostanów sosnowych w warunkach lokalnego zanieczyszczenia środowiska.** Les. Ž. 1982 nr 2 n. 29—32, 1 tab. 1 wyk. bibliogr. 3 poz. — Scharakteryzowano obniżenie bieżącego przyrostu masy w drzewosta-

nach sosnowych, rosnących w strefie zanieczyszczeń przemysłowych powietrza, powodowanych przez zakłady azotowe. Ogólnie stwierdzono, że sosna w tych warunkach nie może być uważana za gatunek przyszłościowy. Istnieje pilna potrzeba opracowania w krótkim czasie zaleceń postępowania hodowlanego na tym obszarze. (R.S.)

Huber F.: Effet de défolisations des chênes par les hannetons sur la structure du bois. **Wpływ defoliacji dębu przez chrabąszcze na strukturę drewna.** Rev. For. Fr. 1982 T. 34 nr 3 s. 185—190, 1 fot. 2 tab. 2 wyk. bibliogr. 9 poz. — W latach 1943—1975 w 70-letnim drzewostanie dębowym 6-krotnie dochodziło do całkowitej defoliacji

drzew w wyniku żerowania chrabąszczy. Mikroskopowa analiza wywierców nie wykazała wpływu defoliacji na przyrost drewna wiosennego. Natomiast przyrost drewna letniego był w latach żerów mniejszy. Mimo zróżnicowania warunków klimatycznych w badanym okresie, wyniki badań są zgodne z doświadczeniami laboratoryjnymi. (M.H.)

25.

561.2 : 111.77

IBL

K voprosu o zavisimosti radial'nogo prirosta derev'ev ot količestva osadkov. Aleskovskij Ju.M. i in. **Zależność przyrostu grubości drzew od ilości opadów.** Les. Ž. 1982 nr 1 s. 20—23, 1 tab. 1 wyk. bibliogr. 9 poz. — Porównywano statystycznie przyrost grubości drzewostanów sosnowych z ilością opadów w ciągu roku. Ustalono ścisły związek

przyrostu ze średnią wielkością opadów. Najwyższą korelację obserwowano przy uwzględnianiu sumy opadów z 4 kolejnych miesięcy. Stwierdzono, że największy wpływ na przyrost grubości mają opady w czerwcu, a więc w okresie maksymalnej długości dnia. (R.S.)

6 URZĄDZANIE LASU. EKONOMIKA GOSPODARSTWA LEŚNEGO. ADMINISTRACJA I ORGANIZACJA GOSPODARSTWA LEŚNEGO

26.

66

IBL

Suchanov V.S., Makljukov L.M.: Effektivnost' vyvozki derev'ev s kronoj. **Efektywność wywozu z lasu drzew z koronami.** Les. Prom. 1982 nr 3 s. 29. — Omówiono próby wprowadzania procesów technologicznych pozyskiwania drewna o małej liczbie operacji pozwalających na ograniczenie do minimum strat surowca. Jako wariant optymalny uważa się pozyskanie metodą całego drzewa (wywóz drzew z ko-

roną). Zmniejsza on pracochłonność prac zrębowych o 38% w porównaniu z metodą drewna długiego. Analiza pracy szeregu przedsiębiorstw wywozających drzewa z koronami i dłużyce wykazała, że w tych pierwszych osiągnięto znacznie lepsze wskaźniki techniczno-ekonomiczne: wydajność wyższa o 23%, koszty własne pozyskania 1 m³ drewna niższe średnio o 28%. (W.Z.)

27.

69 (494)

IBL

Flury O.: Holzenergie und Holzfeuerungsanlagen — aus schweizerischer Sicht. **Energia z drewna i urządzenia do spalania drewna w Szwajcarii.** Allg.

Forstztg 1981 Jg 92 F. 7 s. 246—248, 1 fot. 2 tab. — Przyrost dzienny drewna w Szwajcarii wynosi 14 tys. m³. Udział drewna w ogólnym bilansie

przemysłowym wynosi: we Francji 1,5%, w Szwecji 3,0%, w Brazylii 59,1%, a w Nepalu 95,8%. W 1950 r. udział drewna jako źródła energii w Szwajcarii wynosił 11%, a w 1977 r. tylko 1,3%, natomiast w 2000 r. przewiduje się ponowny wzrost do 3%. 1 tonę ropy może zastąpić 6 m³ drewna bukowego lub 10,7 m³ odpadów tar-

tacznych. W celu ekonomicznego wykorzystania drewna opałowego niezbędne jest unowocześnienie urządzeń do spalania i rozdrabniania drewna. Przewiduje się, że drewno jako materiał opałowy będzie miało znaczenie przy ogrzewaniu pojedynczych domów i osiedli górskich oraz w gospodarstwach wiejskich. (L.J.)

8 PRODUKTY LEŚNE I ICH UŻYTKOWANIE

28.

81

IBL

Veveric A., Pirags D., Kiploks E.: Issledovanija svojstv drevesiny duglasii. **Badania właściwości drewna jedlicy.** Lenovedenie 1982 nr 5 s. 72—75, 2 tab. bibliogr. 8 poz. sum. — Drzewostany jedlicy w europejskiej części Związku Radzieckiego mają dużą zasobność, lecz właściwości drewna — ciężar objętościowy i zawartość celulozy — nie są jeszcze dostatecznie zbadane. W nadbałtyckim regionie (Republiki: Estońska, Łotewska, Litewska i Obwód Ka-

lingradzki) wybrano w 17 drzewostanach III—IV klasy wieku na różnych siedliskach 229 drzew modelowych i zbadano ich drewno. Ciężar objętościowy od 491 do 592 kg/m³ i zawartość celulozy od 47 do 52% nie zależą od siedliska, lecz są uwarunkowane genetycznie. Drzewa wysokie o silnych koronach mają większą zawartość celulozy. Ciężar objętościowy drewna nie jest skorelowany z zawartością celulozy. (W.Ch.)

9 LASY I LEŚNICTWO W GOSPODARCE NARODOWEJ

29.

907.4

IBL

Artjuhovskij A.K., Ermakov E.A.: K voprosu o vlijanii lesnych nasażdenij na gemodinamičeskie pokazateli zdrovogo čeloveka. **Wpływ lasu na hemodynamiczne wskaźniki zdrowego człowieka.** Les. Ž. 1981 nr 6 s. 120—121, bibliogr. 2 poz. — Podano wyniki badań lekarskich dwu grup po 40 osób, przebywających przez 12 dni w dwóch

różnych zespołach leśnych. Stwierdzono, że mikroklimat drzewostanu sosnowego z pojedynczą domieszką brzozy i osiki wpływał bardzo intensywnie na zmianę wskaźników hemodynamicznych. Natomiast w drzewostanie liściastym wskaźniki utrzymywały się na podobnym poziomie, jak u osób przebywających w mieście. (R.S.)

30.

945.4 — — 232.13

IBL

Melchior G.H.: Forschungsvorhaben im Institut für Forstgenetik und Forstpflanzenzüchtung in Grosshansdorf/

/Schmalenbeck. **Plany badawcze Instytutu Genetyki Leśnej i Selekcji Drzew Leśnych w Grosnhansdorf/Schmalen-**

beck. Allg. Forstztg 1981 Jg 92 F. 8 s. 296—300, 1 fot. 1 tab. 2 wyk. bibliogr. 27 poz. — Prace badawcze w Schmalenbeck (RFN) dotyczą 11 rodzimych gatunków drzew oraz 15 introdukowanych. Założono liczne powierzchnie proweniencyjne z jedlicą i modrzewiem: najlepsze pochodzenia zostaną przekazane do uprawy gospodarczej. Z obcych gatunków bada się *Abies grandis*, *Larix laricina*, *Pinus banksiana*, *Pinus griffithii*, *Pinus contorta*, *Pinus nigra*, *Pinus ponderosa*, *Pinus resinosa*, *Pinus strobus*, *Sequoiadendron*

giganteum, niektóre egzotyczne brzozy i olsze oraz *Populus deltoides*. Opracowano metodę otrzymywania haploidalnych form osiki. W Schmalenbeck wykonuje się przede wszystkim krzyżówki topoli, modrzewia i świerka. Wyhodowano cenne dla gospodarki hybrydy topoli czarnej i osiki (*Populus tremula* × *P. tremuloides*). W selekcji odpornościowej skoncentrowano się na badaniach nad osutką jedlicy i sosny pospolitej oraz nad odpornością świerka na HF i SO₂. (L.J.)

Autorzy analiz:

- (W.Ch.) — doc. dr Witold Chmielewski
(M.H.) — mgr Maria Harasymowicz
(L.J.) — doc. dr hab. Lucjan Janson
(M.Ł.) — mgr inż. Maria Łukomska
(R.S.) — dr inż. Ryszard Sobczak
(W.Z.) — mgr inż. Wanda Zawodna

Przegląd Dokumentacyjny Leśnictwa zawiera jedynie niewielką część analiz dokumentacyjnych z zakresu leśnictwa. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych. Centrum Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej (w skrócie CİNTE, Warszawa, Al. Niepodległości 186) przyjmuje zgłoszenia na prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną jak i oddzielne jej działy lub zagadnienia i tematy.

Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej Leśnictwa Instytutu Badawczego Leśnictwa — branżowy ośrodek informacji leśnictwa — wykonuje za zwrotem kosztów kserokopie i mikrofilmy publikacji, objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.